

- Az atom hétköznapi felé (2. old.)
- Közlemény (3. old.)
- Törhetetlen lendülettel (3. old.)
- Kétszázötven évvel ezelőtt született Franklin Benjamin (3. old.)
- Könyvbarátok jutalmazása (3. old.)
- A Francia Országos Békatanács ülészaka (4. old.)
- A szovjet lapok közlik a Szovjetunió Kommunista Pártja XX. kongresszusának a Szovjetunió hatodik népgazdaság-fejlesztési öt éves tervével kapcsolatos irányelv-tervezetét (4. old.)
- Naggyűlések Berlinben Karl Liebknecht és Rosa Luxemburg meggyilkolásának 37. évfordulója alkalmából (4. old.)

VÖRÖS LOBOGÓ

Az R. M. P. Arad-városi és rajoni bizottsága és a városi és rajoni néptanács lapja

Javítsuk állandóan a határozatok teljesítésének ellenőrzését

A szocializmus építésében eddig elért eredményeink meggyőzően bizonyítják, hogy pártunk hatalmas szervezőmunkát fejt ki határozatainak teljesítéséért. A párt- és kormányhatározatok teljesítésének egyik legfontosabb feltétele a jól megszervezett és rendszeresített pártellenőrzés. V. I. Lenin a pártellenőrzést az egész pártmunka legfőbb láncszemének tartotta.

A II. pártkongresszuson a Központi Vezetőség jelentése rámutatott arra, hogy további sikereink, az építő, alkotó munka minden területén, nagy mértékben az egész pártmunka, a pártellenőrzés állandó javításától függ. Kétségtelenül, városunkban az alapszervezetek — a tapasztalatok alapján és a pártaktivisták segítségével — ma már körültekintően előkészített határozatokat hoznak. De ez nem elegendő. Szükséges, hogy a határozatok, illetve a határozatokból eredő feladatokat teljesítést állandóan ellenőrizzük. Ez jelentő sikereink kulcsa.

A „I. Ranghej” gyárban az alapszervezet értékes határozataival segíti elő a termelés zökkenésmentes folyamatát. A párttagok és tagjelöltek számára konkrét feladatokat jelölnek meg s az alapszervezeti gyűléseken kiértékelik a feladatok teljesítését, vagy pedig az alapszervezet vezetősége bürogyűlésen elemzi az egyes párttagok tevékenységét. Az alapszervezet büroja a terepen is ellenőrzi a feladatok teljesítését. A „G. Dimitrov” és a „December 30” gyárakban a pártbizottságok többnyire a jelentések alapján ellenőrzik az alapszervezetek munkáját. A „December 30” gyár pártbizottságának tagjai csak ritkán ellenőrzik terepen az alapszervezetek, a párttagok tevékenységét. Márpedig a Központi Vezetőség jelentése a II. pártkongresszuson leszögezi, hogy a „minimálnak kell csökkenteni a papírok és az ülések számát” és a terepen, a végzett munka alapos áttekintésével kell ellenőrzést gyakorolni és segítséget nyújtani az alapszervezeteknek, a párttagoknak feladataik valóra váltásában.

A „Fierarul” gyárban is fellendült a pártalapszervezet szervező munkája. Az utóbbi időben az alapszervezet konkrét feladatot jelölt meg a párttagok és tagjelöltek számára és a büro ellenőrzési és irányítási ötlet munkájukban. Különösen, az elmúlt napokban mutatkozott meg, hogy a büro helyesen járt el, amikor a II. pártkongresszus dokumentumainak ismertetésével megbízott elvtársakat feladatuk teljesítése közben ellenőrizte és segítette.

Gh. Gheorghiu-Dej elvtárs a Központi Vezetőség jelentésének előterjesztése alkalmával kifejtette: „Biztosítani kell, hogy idejében, mindjárt a határozatok elfogadása után, ellenőrizzék a határozatok teljesítését; az ellenőrzésnek fel kell tárnia a hiányosságokat, a lemaradt szektorokat és biztosítani kell a dolgok azonnal; rendezettségét.”

Egyes helyeken még előfordul, hogy az alapszervezetek megelégednek saját határozataik teljesítésének ellenőrzéséről. Az újradíj gép- és traktorállomás pártalapszer-

vezete a téli javítások megkezdése alkalmával határozatot hozott a javítási munkálatok meggyorsítása érdekében. Azóta néhány hét telt el, azonban az alapszervezet még nem értékelte ki a határozatban megjelölt feladatok teljesítését.

A „Libertatea” cipő- és kaptafagyár alapszervezetében sem kielégítő az ellenőrző munka. A pártellenőrzést csak bizonyos vonatkozásokban nyilvánul meg s az alapszervezet határozatainak egyes fontos pontjait nem teljesítik. Az alapszervezeti gyűlés december 19-én határozatba foglalta, hogy a gépek karbantartása terén mutatkozó hibák felszámolása érdekében tapasztalatcserét szerveznek a temesvári testvérüzemmel. Ezt az értékes kezdeményezést, az alapszervezet ellenőrzőmunkája hiányában, elhanyagolták a gyakorlatba ültetni.

A feladatok teljesítésének ellenőrzése azt a célt szolgálja, hogy megelőzze a hibákat, biztosítsa a szükséges intézkedések megtételét. Az idejében és alaposan megszervezett ellenőrzés a lemaradt részleg elegendőre összpontosítja az erőket és így operatív módon hozzájárul a felmerülő fogyatékokhoz, nehézségek felszámolásához, illetve kiküszöböléséhez.

Az ellenőrzés nagymértékben hozzájárul a fejlett tapasztalatok megismeréséhez, elterjesztéséhez. Egyes pártszervezetek vezetői látják ugyan, hogy egyik vagy másik párttag kiemelkedő eredményt ér el a munkában, mégsem tanulmányozzák és terjesztik el azok hasznos tapasztalatait. Több helyen azt tartják, — igen helytelenül, — hogy nem lehet mindenki elmunkás. A Központi Vezetőség jelentése feladatként jelöli meg, hogy tanulmányozni kell a párttagok és a pártönkivüli dolgozók tapasztalatait, általánosítani kell azokat; ösztönözni kell a kommuniszták alkotó készségét, a párt közkincsévé, a munka általános megjavításának főeszközévé kell tenni a fejlett munkatapasztalatokat.

Alapszervezeteink oly módon szervezzék meg a feladatok teljesítésének ellenőrzését, hogy minden párttag és tagjelölt konkrétan, kézzelfoghatóan hozzájáruljon pártunk politikájának megvalósításához, a határozatok teljesítéséhez. Az alapszervezeteknek arra kell törekedniük, hogy minden egyes párttagot és tagjelöltet jól meghatározott feladattal bízzanak meg. A jelentés leszögezte, hogy az alapszervezetben nincsenek és nem lehetnek „disztagok”, akik nem kapnak feladatot vagy pedig feladataik teljesítése nem kötelező. Abban az esetben, ha valamelyik párttag nem teljesíti feladatát, az alapszervezet vonja felelősségre, részesítse segítségben.

Az alapszervezeteknek szem előtt kell tartaniuk, hogy a párt- és kormányhatározatok felületen végrehajtása minden párttag legelőnyösebb és egyben a szervezet szabályzatban előírt legfontosabb kötelessége.

A gyárak, üzemek és intézmények pártalapszervezeteinek állandóan javítaniuk kell a határozatok teljesítésének ellenőrzését, hogy még hatékonyabban hozzájáruljanak a II. pártkongresszus által megjelölt feladatok valóra váltásához.

Nagyjelentőségű új villamosipari berendezés

Az elektrotechnikai kutató és tervező intézet (ICPET) egyik munkaközössége — Gheorghe Hortopan állam-díjas mérnök, Artur Keuzen technikus és Gheorghe Basturea mérnök — szovjet dokumentáció felhasználásával elkészítette az ország első magasfeszültségű áramlécseket előállító berendezését, a hozzátartozó oszcillográfiával együtt.

Az új berendezést az ICPET laboratóriumában állították fel a magasfeszültségű vonalak védelmére szolgáló levelező szikraközök prototípusainak kipróbálására. Az új berendezés ezenkívül lehetővé teszi különböző nagyjelentőségű tanulmányok elvégzését a magasfeszültségű áramok technikája terén. (Ágerpres.)

Az RNK és a Jugoszláv SZNK közötti postai egyezmény

Január 13-án, Bukarestben aláírták a Román Népköztársaság és a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság közötti postai szolgáltatásra vonatkozó egyezményt.

Román részről Mihail Baboianu, a Posta és Távközlési Minisztérium vezérigazgatója, jugoszláv részről pedig Vladimir Szenk, a Jugoszláv

SZNK Posta-, Táviró- és Telefon Vezérigazgatóságának helyettes vezérigazgatója írta alá az egyezményt. Az aláírásnál jelen volt D. Simulescu, a Román Népköztársaság Posta- és Távközlési minisztere és N. Vujanovics, a Jugoszláv SZNK bukaresti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. (Ágerpres.)

Fellendült a szocialista verseny

A „Solidaritatea” asztalosipari termelőszövetkezet dolgozói is felkészítették a pártkongresszus határozatait. A szövetkezet munkaközössége most azért küzd, hogy új megoldásokat találjon a termelés és a termelékenység növelése érdekében. A munkahely jobb megszervezésével, a nyers- és segédanyagok észszerűbb felhasználásával, a szövetkezet dolgozói egyre több terméket gyártanak. A termelési eredmények növeléséhez nagyban hozzájárult a szocia-

lista verseny fellendülése is. A január 1—10-ig terjedő időszakban a szövetkezetben 13 százalékkal többen dolgoztak be a szocialista versenybe, mint az elmúlt év azonos időszakában. Nem véletlen tehát, hogy a szövetkezet rendszeresen teljesíti napi tervét.

Szaporodik az elmunkások száma is. Az élenjáró dolgozók, mint: Buza József és Almási János a gépteremből, Merle Ferenc a kézi asztalosműhelyből és mások, rendszeresen túlteljesítik normájukat.

Műszaki-szervezési intézkedésekkel

A „November 7” gyárban az év elején a dolgozók javaslatainak tüzetes tanulmányozása alapján 55 pontból álló műszaki-szervezési intézkedéstervet állítottak össze. A terv — a biztonságos munkafeltételek megteremtése, az emberről való gondoskodás mellett három fő célkitűzés valóra váltását szolgálja: a gépek és a felszerelés tökéletes kihasználását és karbantartását, a dolgozók, elsősorban a mesterek és a technikusok szakképzettségének gazdagítását, s végül a termelvények minőségének megjavítását — az egészségügyi előírások tiszteletben tartásával, az élelmiszeripari termékek gyártásánál.

A műszaki-szervezési intézkedésterv szigorú, állandó és rendszeres ellenőrzést ír elő a gépek kihasználása és gondozása érdekében és egyben előírja a megelőző javítások elvégzését, hogy termelés közben ne történjen semmiféle zavar.

Külön pontban foglalkozik az intézkedésterv a malomostály fából készült felszereléseinek rendszeres karbantartásával. Az intézkedési terv e pontját már gyakorlatba is ültették. A gyárban a malomostályon található a legtöbb faalkatrész, felszerelés, ezért természetesen itt kerül sor a legsűrűbben ilyen szerző javításra. Ezeket a munkákat eddig is a malomostály javító-asztalosműhelyében végezték. A műhely nem győzte a munkát, mert más üzemosztályok számára is kellett dolgoznia. Most úgy szervezték meg a malomostályi javító-asztalos műhelyének tevékenységét, hogy az csakis

a malomnak szükséges javításokat végez.

Gondoskodtak ugyanakkor a többi üzemosztályokról is. A szeszgyárban például egy hozzáértő elvtársat osztottak be, aki a faalkatrészek karbantartásáért felel. A szükséges javítás a gyár karbantartási műhelye végzi el, tehermentesítve egyben a malomostály asztalosműhelyét.

A műszaki-szervezési intézkedésterv egyik pontja a gyakorlatbaültetés nyomán hozzájárul majd mind a gépek tökéletesebb kihasználásához, mind pedig a termelvények minőségi javításához. Tervbevételek ugyanis, hogy a nyár folyamán általános javítást végeznek 6 grúztisztítógépen, a malomrészlegen.

A szakmai ismeretek gazdagítása érdekében, a terv értelmében, az üzemosztályok felelősei jelenleg a munkások és a mesterek továbbképző tanfolyamainak megszervezésével foglalkoznak. Ugyanakkor a mérnökök számára is kötelezővé tesszik, hogy tudásukat új ismeretekkel gazdagítsák s a tanulás ellenőrzése céljából elméleti és gyakorlati vizsgákat szerveznek majd a mérnökök számára.

A műszaki-szervezési intézkedések terve a minőség javítása érdekében több feladatot jelöl meg. Fokozott figyelmet ír elő például a malomban a buza minőség szerinti rakározására. Új műszerekkel látják el a malom laboratóriumát s így lehetővé válik, hogy váltakozóként — minden 8 órában — ellenőrizhessék a liszt nedvartalmát és más vonatkozású laboratóriumi ellenőrzést is végezhetné.

Új vendéglő

dő esemény vonja el figyelmünket.

Bár az étterem jól fűtött és a bejáratnál szemből ingyenes és tegyük hozzá kötelező ruhafar van, mégis egyes vendégek — talán kényelmességből, vagy megszokásból,

— Talán fázik? — kérdi a felesős.

— Az étterem meleg, de...

Hirtelen mentőötletem támad, elvégre, ha már elkezdte a szóvalást, nem hagyja abba:

Új helyiségben az „Ardealul” étterem. Napokkal ezelőtt nyílt meg a volt Vadászkiért helyén az „Ardealul” étterem új, korszerű, szépen berendezett helyisége.

nem hajlandók télikabátjukat a ruhatarban elhelyezni.

Ime, most is magashomlok, széke fiatalabban a felelőt keresi. Valóságos fel van habarodva:

— De kérem! Hogy lehet engem ama kötelezni, hogy levegyem a kabátomat?

— Fontos inatokat tartok a kabátom zsebében.

— Tegye kérem a zakója zsebébe.

— Kérem, én csak tíz percet maradok... csak egy pohár pálinkát iszom.

A felelős nem felel, nyitván ke-
rűlmi akarja a szóváltást, a ven-

dég pedig győzelmes arckifejezéssel távozik.

Sajnos elég nagy az ilyen csökönyös vendégek száma, akik helytelen magatartásukkal, felesleges szóváltással akadályozzák a vendéglő személyzetének munkáját és ugyanakkor italtöltő akarák váltottatni az elsőosztályú vendéglőket.

Figyelemreméltó a pincérnek udvarias magatartása, a gyors és pontos kiszolgálás. Ilyen hangokat hallani: „Hűtött, vagy szobahőmérsékletű sört óhajtana?” „...most téték zsirba... azonnal hozom”. A feketekávé papírszalvétával körülcsvart pohárban hozták az asztalhoz és így a forró kávé a vékony üvegfalon keresztül nem égíti a fogyasztó kezét. Ezt a módszert az „Ifjusági cukraszda” is sikerrel alkalmazhatná.

Nyolc óra után megérkezik Turli István és zenekara. A színvonalas zeneszámok valamennyi vendéget szórakoztatják. Nyitányok, fantáziák, hegedűszólok, operettrészek, népi zene, vagy könnyűzene megéjelt után is meghatározott műsor szerint, ötletesen váltja egymást.

Valamennyi látogató kellemes estét tölthet az „Ardealul” vendéglő éttermében. Ezt a látogatók már tudják, mert nap-nap után nő a szórakozni vágyó vendégek száma az asztalok körül.

KÖZLEMÉNY

A Nagy Nemzetgyűlés Elnöksége, a Minisztériumok javaslataira, 12/1956. számú törvényerejű rendeletével több módosítást eszközölt az ország közigazgatási-gazdasági beosztásának megújítására.

Ezek a módosítások az utóbbi évek tapasztalatainak és a lakosság kívánásainak figyelembe vételével jöttek létre s azt a célt szolgálják, hogy egyöntetűbb közigazgatási egységek alakuljanak ki és hogy az állam-gépezet közelebb kerüljön a dolgozókhoz.

A Nagy Nemzetgyűlés Elnöksége törvényerejű rendelete a következő módosításokat eszközölte az ország közigazgatási-területi beosztásában:

1. A tartományokra vonatkozólag:

18-ról 16-ra csökkent a tartományok számát azáltal, hogy Arad és Birlad tartományok területét felosztja más tartományok között, mégpedig a következőképpen:

— Arad, Lippa és Nagyszentmiklós rajonokat Temesvár tartományhoz, Körös, Gurahonc és Borosjenő rajonokat Nagyvárad tartományhoz csatolták.

— Birlad és Mungeni rajonokat Iasi tartományhoz, Adjud és Zeletin rajonokat Bacau tartományhoz, Focsani, Panciu, Tecuci és Vrancea rajonokat pedig Galați tartományhoz csatolták.

2. A rajonokra vonatkozólag:

a) A következő új rajonok létesülnek:

— Tasnad rajon Nagyvárad tartományban

— Draganesti-Vlasca és Titu rajonok Bukarest tartományban

— Beresti rajon Galați tartományban

— Vladeni rajon Iasi tartományban

— Vaskoh rajon Nagyvárad tartományban

— Potcoava rajon Pitesti tartományban

— Siret rajon Suceava tartományban

— Bozovici, Gálaj, Zsomboia és Pécska rajon Temesvár tartományban

— Székelykeresztúr rajon a Magyar Autonóm Tartományban

b) A következő rajonokat egyik tartománytól más tartományokhoz csatolták:

— Roman rajont Iasi tartománytól Bacau tartományhoz

— Tulcea rajont Galați tartománytól Constantia tartományhoz

— Urziceni rajont Ploesti tartománytól Bukarest tartományhoz

— Draganesti-Olt rajont Bukarest tartománytól Pitesti tartományhoz

c) Megváltozott a következő rajonok székhelye:

— Galați tartományban Vrancea rajon székhelyét Naraja községből áthelyezték Vidna községbe;

— Bukarest tartományban Vitrlope rajon székhelyét Vitrlope községből áthelyezték Olteni községbe;

— Bukarest tartományban Mihaili rajon székhelyét Mihaili községből áthelyezték Domnesti községbe;

— Nagyvárad tartományban Gurahonc rajon székhelyét Gurahonc községből áthelyezték Borosheas községbe;

— Sztálin tartományban Sztálin rajon székhelyét Sztálinvárosból áthelyezték Feketehalom városba;

— Temesvár tartományban Detta

rajon székhelyét Detta községből áthelyezték Csákova községbe;

— Temesvár tartományban Almás rajon székhelyét Mehádia községből áthelyezték Orsova városba;

d) Azokat a községeket, amelyek Bukarest tartományban Crevadia rajont, Iasi tartományban Codaesti rajont és Pitesti tartományban Pavis-ta rajont alkotják, hozzácsatolták a szomszédos rajonokhoz.

3. A városokra vonatkozólag:

a) Tartományi alárendeltségű városok lesznek az alábbi rajoni alárendeltségű városok:

— Botosani, Buzau, Focsani, Giurgiu, Roman, Techirghiol, Tîrgoviste és Vasile Roaia.

b) Rajoni alárendeltségű városok lesznek a következő helységek:

— A Nagyvárad tartományi Felsővisó, a Nagyvárad tartományi Nucet, Vaskósziklós és Vaskóh, a Suceava tartományi Siret, a Temesvár tartományi Buzias, a Magyar Autonóm Tartományi Székelykeresztúr.

4. A községekre vonatkozólag:

a) 303 község létesült

b) 348 községet egyik rajontól más rajonhoz csatoltak

c) 60 község falvait átcsoportosították s hozzácsatolták a szomszédos községekhez.

d) 1418 falut egyik községtől más községhez csatoltak.

A közigazgatási-területi beosztás módosításával közelebbi kapcsolat jön létre az államszervek különböző létszámai között és lehetővé válik arra, hogy a dolgozó tömegek nagyobb mértékben vegyenek részt az állami és közügyek intézésében.

alapszervezet titkára a múlt évi tapasztalatok alapján és a pártkongresszus tanácsaival felvázelve, minden kommunista számára konkrét feladatot jelölt meg.

Nagy a készülődés a kultúrcsoport berkeiben is. A szövetkezet kultúrcsoportja tavaly sok megérdemelt sikert ért el és felkészültségével mindenütt feltűnést keltett. A Mosóczi-telepi rádióállomás állomáson magnetofonra vették fel az együttes egyik műsorát. A jelenet, amelyet később a pécsi kultúrthozban közvetítettek — annyira meggyőzte az ottaniak tetszését, hogy kéri: a kultúrcsoport személyesen is látogasson meg őket.

Varga Anna kultúrfelelős, párttag-jelölt vezetésével az IMSZ-tagok is kivesszük részüket a kultúrcsoport munkájából. Bedő Lujza, Avramut Cornelia, Florea Cecilia, Ferenczi Eva és Kiss Miklós ifjurmunkások a szövetkezet sok más tagjával együtt hozzájárulnak a dolgozók kulturális színvonalának emeléséhez.

A szövetkezet dolgozói töretlen munkalendülettel indulnak el a második ötvenes terv útján s bizonyos, hogy ez az időszak sem fog szűkölködni szép eredményekben.

Bakács Gyula,
levelező

Könyvtárak jutalmazása

Csütörtökön, január 12-én délután a városi könyvtár olvasótermében ünnepélyes keretek között adták át a „Szeresd a könyvet” verseny irodalmi bizottsága előtt vizsgázott résztvevőknek a jelvényeket, a jelvényviselés jogosultságát igazoló okmányt és a szép könyvajándékokat. Az ünnepi gyűlést Dascal Dumitru elvtárs, a könyvtár igazgatója nyitotta meg, majd Glück Jenő elvtárs, a muzeumi történeli osztályának asszisztense Eftimiu Murgu születésének 150. évfordulója alkalmából ismertette a román nép nemzeti és társadalmi fel-szabadulásiáért küzdő harcos életét és munkásságát.

Ezután Dascal Dumitru elvtárs elemezte a könyvtár 1955. évi tevékenységét, beszámolt eredményeiről és hibáiról, majd átadta a jelvényeket és a könyvajándékokat a jogosultaknak.

Ezután a gyermekkönyvtár önkéntes munkaközösségének tagjai közül jó munkájukat könyvtudományban részesültek Ruduș Cornel, a Solidaritatea asztalosipari szövetkezet dolgozója, Weisz Róbert, a 1. számú fiúiskola tanulója, Nacu Elena, a 2. számú leányiskola növendéke. Ugyancsak szép könyvajándékokat kaptak a házikönyvtárak felelősei közül azok, akik a legjobb eredményeket érték el a könyvtérjesztésben. Így Szenási Erzsébet, aki 166 újmiké-laki olvasót, Nan Maria, aki Gáj vá-rosrészben 80 és Bota Irina, aki Per-návrában 70 olvasót látott el ál-lándóan könyvekkel.

A könyvtudomány kiosztása után Ghimiriuc Zaharia, Murgu Mihail, Răileanu Florica, Belea Dumitru olvasók és jelvényviselők kérés szót és elmondották, milyen nagy jelentő-ség számukra az a tény, hogy a fel-szabadulás után könyvekhez juthat-tak és az olvasás által új világ tár-sult fel előttük. A kommunista és haladószelemű írők műveinek hatá-sa alatt átalakult világnézetük, kitá-gult látókörük és kiforrott egyénisé-gük.

A jólsikerült ünnepség újabb len-dületet adott a könyv barátainak a „Szeresd a könyvet” mozgalomban, valamint a könyvtérjesztés társadal-mi munkájába való bekapcsolódásra.

—O—

Diófának három ága

(Székely népballadák)

A kötetben helyet kapott balladák a különböző időkben keletkezett legszebb, legértelmesebb, szépek balladákkal ismereti meg az olvasókat.

Megtaláljuk a gyűjteményben a klasszikus balladánktól napjainkig keletkező balladák legjavát: Kádár Kata, Budai Ilona, Kőműves Kelemen, Bethlen Anna, Szép Julia, Fogarasi István, Nagyibáli Albert-ne, stb. balladát.

A kötet összeállítása, összeválogatása világosan felvázolja a különböző társadalmi rendek viszonyait, le-rántva a leplet a feudalizmus, kapita-lizmus koráról, ahol az emberi tö-rekvéseket és érzséket a hatalom, gazdagság irányítja. Gyulainé inkább

halálba kergeti fiát, mint sem jobb-bágyeányt szeressen. Kőműves Ke-lemen bealazza feleségét a pénzért, Bíró Szép Annát megölik pénzért. Később a kapitalizmus korabeli bal-ladák hősei szintén a kor szellemé-nek lesznek áldozatai: Farkas Jul-csát a gyár őli meg, Szabó Julcsa a malomban leli halálát, Szabó Vilma elzúlik.

A „Diófának három ága” ballada-gyűjtemény igen nagy szolgálata-t tesz tanuló ifjaink körében, a szép és gondos összeállítás mellett a kö-tetben részletes bevezető is rendelke-zésükre áll, amely mintegy segéd-eszközül szolgál a különböző típusú balladák szokászerű keletkezésének megértéséhez.

Testnevelés és sport

Az aradi labdarugó csapatok játékos-keretei

Már csak 2 hónap választ el ben-nünket a labdarugó bajnokság „A”-csoportjában a bajnokság megkezdé-sének időpontjától és az edzések már valamennyi köztársasági érdeklőségű sportközösség labdarugó szakoszá-lyánál megkezdődtek, illetve a téli megszokás után folytatódottak.

A Fl. Rosie UTA labdarugó csapa-tának korete most már nagyjából ki-alakult, ugyisintén a többi „B” és „C”-csoportban szereplő csapatoké is. A játékoskeretek jelenleg a kö-vetkezők:

Fl. Rosie UTA: Horváth, Faur (ka-pusok), Szűcs, Dusan, Farmati, Fa-keas (hátvédek), Kapás, Serfőző, Mihut, Borota (fedezetek), Jurca, Mercea, Boitos, Mateon, Pecsovsky, Birau, Dudas, Smărăndescu (csatá-rok).

Locomotiva: Demsoareanu, Batrin, Iacob (kapusok), Tudoroiu, Popescu,

Iacob, Florescu, Morar, Mészáros (hátvédek), Blaj, Tomescu, Stan (fe-dezetek), Lazar, Petz, Don, Janovits, Buculeanu, Dila, Negru, Ciurdărescu (csatárok).

Metalul „G. Dimitrov”: Kiss, Pîr-vulescu (kapusok), Juhász, Sîrbu, Jerger, Ujj (hátvédek), Soliu, Busch, Tamas (fedezetek), Moldovan, Pepi-ta, Marghitan, Rennich, Popa Mircea, Schwartz, Hönig (csatárok).

Constructorul: Faragó, Gavan (kapusok), Dan, Walter, Balogh, Bo-riau (hátvédek), Acs, Carpinei, Cola-rescu (fedezetek), Chitic, Barna, Dé-nes, Vartolomeu, Seleusan, Redis, Bencsik (csatárok).

Fl. Rosie „November 7”: Benkő, Paladie (kapusok), Vass, Mitajka, Nadaban, Breban (hátvédek), Brato-teanu, Anton, Kerekes (fedezetek), Balázs, Putici, Kovács, Izdraila, Petz, Boeru, Szabadai, Szabó (csa-tárok).

Néhány sorban

Az Egyiptom körüli kerékpáros kör-verseny harmadik szakaszát Sohag-Assiut között 120 kilométeres utsa-kaszon bonyolították le. Az egyéni versenyt a lengyel Wienckowski nyerte 3 óra 17:18 mp-es idővel. Még hat ver-senyző érkezett ugyanezzel az idő-eredménnyel célba, köztük a román Moiceanu és Zanol, míg tízediknek Dumitrescu futott be. A negyedik versenyszakaszt Assiut-Miniah kö-zött 135 kilométer távon rendezték és ezt is a lengyel Wienckowski nyerte, míg Gabriel Moiceanu a második helyen végzett. A csapatversenyben négy versenyszakas után: 1. Bol-gár NK, 2. Német DK, 3. Lengyel NK, 4. Román NK, 5. Csehszlovák Köztársaság.

Párisban Franciaország és Luxem-burg birkózó válogatottjai találko-ztak és a franciák fölényesen, 7:1 arányban győzték.

Január 19-én, csütörtökön kezdő-j-nek meg Párisban az Európa-bajno-ki műkorcsolyázó bajnokságok.

Bukarestben a Hadsereg Központi Háza férfi kézilabda csapata a terem bajnokság keretében 32:16 arányban győzte le a Dinamo 6. együttesét. A női mérkőzések során a Stiinta ICF 11:6 arányban nyert a Stiinta Invă-ámint ellen.

A Szovjetunió jégkorong váloga-tott csapata, amely Svájcban tartó-zkodik, harmadik mérkőzésén ismét a svájci válogatottal mérte össze ere-jét. A szovjet jégkorongozók 7:2 arányban győzték.

A szovjet sakkbajnokság két for-dulója után a függőben maradt játszmákat bonyolították le. Borisen-ko —Hasin fél-fél, Lisiin —Tajmanov fél-fél, Polugaevszki —Bannik 1:0, Antosin —Szimaghin 1:0, Korcsinoy —Bivsev 1:0.

Rádióműsor

Kedd, január 17.

BUKAREST I. 5: Könyvtérzene. 5.05: Torna. 5.25: Dalok. 5.30: Hí-rek. 5.40: Az ország különböző vidé-keinek népi dalaiból és táncából. 6.15: A „Scinteia” vezércikke. 6.30: Könyv-térzene. 6.45: Jórregelt, gyerekrek. 7: Hírek. 7.12: Szovjet zeneszerzők mű-veiből. 7.30: Falusi hallgatók részé-re. 7.44: Könyvtérzene a népi demo-kratikus országok zeneszerzőinek műveiből. 8: Lapszemle. 8.10: Román népi zene. 9: Operakettősök. 9.30: Zene gyermekrek részére. 10: Román népzene. 10.30: Stroeescu Constantin énekel, Zaharia Iolanda zongorázik. 10.50: Zenel osztádműsor. 11.30: A „George Enescu” szimfonikus ze-nekar játszik. 12.17: Román népzene. 12.55: Hírek. 13: Hangverseny. 13.40: Dalok román szerzők műveiből. 13.59: Szimfonikus zenekar. 15.10: Zenekari hangverseny. 15.30: Hírek. 15.55: Román népzene, szó-lókkal. 16.45: Csajkovszkij baletze-ne. 17.30: Hírek. 17.58: Könyvtérzene. 18.15: Román kórusok. 18.55: Hírek. 19: Ajándékújság élenjáró dolgozók-nak. 19.30: Rádióújság. 20.15: „Ro-mán zeneszerzők”: Ion Dumitrescu. 21.50: Táncczene. 22.25: Román né-zzene. 23: Hírek, sport. 23.15: San-zon-est. 24: Bartók: Szólószonáta he-gedűre. 0.27: Ejl zene. 1: Hírek.

BUDAPEST (KOSSUTH). 5.30: Zenés műsor. 9.40: Indulók és dalok. 10.20: Hangverseny gyermekeknek. 10.50: János vitéz (V. és VI. ének). 11.10: Könyvtérzene. 12: Lányok, asz-szonyok. 12.15: Jó munkáért, szép muzsikát. 12.42: Öreg sólyom, elbá-szolás. 13: Hírek. 13.10: Szovjet né-pék dala. 14: Falusi híradó. 14.15: Operarészletek. 15.15: Zeneszerző-árcképek. 16: Hírek. 16.10: Körösi Mariann és Bence Miklós énekel. 17.20: Ifjúsági fejtörő. 17.40: Körü-sok. 18: Hírek. 18.10: Operarész-letek. 18.40: Irodalmi híradó. 19.05: Irodalmi riport. 19.15: Szív küldi. 20: Kommentár. 20.05: A „Kínai Klasszikus Színház” műsorából. 21: Esti híradó. 21.20: A kis ábrándozó. 21.45: Mozart hang-verseny. 23: Hírek, sport. 23.15: San-zon-est. 24: Bartók: Szólószonáta he-gedűre. 0.27: Ejl zene. 1: Hírek.

BUDAPEST (PETŐFI). 15: Há-zasságzsedelő. Kisoperett. 15.45: Nemzetközi kérdések. 16: Népek ze-néje. 17.10: Fuvószena. 17.45: Kocsis Albert heggedül. 18.10: Az épülő kommunizmus nagy országában. 18.40: A német militarizmus törté-netéből. 19: Népdalok és táncok. 19.30: Rádiógyűjtemény. 20: Klasszikus operettek. 21: Krasznodoni hősök. Szvit. 21.20: Kamarazene. 22.20: Táncczene. 22.40: Operatrészletek. 23.10: Orosz és szovjet operatrész-lek. 23.40: Táncczene.

Időjárás

3 fok között lesz. Mérsékelt szél, reggel ködképződés.

A következő 2 napon változó felhő-zet mellett a hőmérséklet nem válto-zik.

Kétszázötven évvel ezelőtt született Franklin Benjamin

A Béke Világutazás ezidén is, mint minden esztendőben, kiválasztott és megünneplésre ajánlott az emberiség kultúrtörténetének szel-lemtörője: közül néhányat, akik éle-tükkel és alkotásaikkal részlegáltak a késői utódok tiszteltetésére és elisme-résére.

Az idén megünneplendő között foglalt helyett Franklin Benjamin is, akinek egész életműve méltóvá teszi őt erre a nagy megbecsülésre.

Kétszázötven évvel ezelőtt, 1706 január 17-én született az északame-rikai Boston városában, mint szülei-nek legifjabb, 17-ik gyereke. Apja 1682-ben vándorolt ki az angliai Eatonból Észak-Amerika Új-Anglia államába, ahol gyertya és szappan-készítéssel foglalkozott. Rokonsai kö-zött kovácsok, kezművesek voltak, mindannyian művelt, a kultúra iránt érdeklődő emberek. Egyik nagybáty-ja költő és írói hajlammal rendelke-zett. Az egész család buzgó protes-táns volt és a gyermek Franklin Benjamin már a szülői házában meg-ismertkedett a vallás szabadság gon-dolatával, ami előkészítette az ál-talános emberi szabadságjogok nagy eszméjé iránt való fogékonyságra.

Szülei művelt emberek voltak és hamar megtanították imni-olvasni. Nyolc éves korában kollegiumba küldték, ott az élesezű gyermek egy év alatt három osztályt végzett, de ezután apja anyagi okok miatt kény-telen volt kivenni a drága iskolából és egy ügynevezett „írás és aritmeti-ka” iskolába adta. Már ebben a kor-ban felébredt a gyermekben az olva-sási szenvedély. Tízéves volt, mikor apja műhelyébe vette, hogy kitanulja a mesterséget, de a gyermeket nem érdekelte ez a munka, a távoli vidé-kek vonzották, hajós szeretett volna lenni. Ötthatalan tudásszomj élt benne, minden kézzelkeresethető köny-vet elvasolt.

Látna a könyvek iránti vonalmát, szülei 12 éves korában nyomdász-

inasnak adták, Angliából visszatért bátyja nyomdájába. Itt dolgozott egészen 17 éves koráig, közben ren-gegetet olvasott és tanult: filozófiát, irodalmat, természetudományokat. Nyugtalan természete nem engedte tovább Bostonban dolgozni. New-yorkba, Philadelphiába, majd Lon-donba utazott és a legkülönbözőbb foglalkozásokból tartotta fenn ma-gát. 1729-ben visszatért Philade-lphiába, megvásárolt és megvette azt a nyomdát, ahol évekkel ezelőtt, mint segéd dolgozott. 1730-ban meg-indította a „Pennsylvania Gazette” (Pennsylvaniai újság) című hírlapot és nyomdáját papírkereskedéssel bő-vítette ki.

Egy évvel később nyilvános köl-csönkönyvtárat („Subscription Lib-rary”) alapított, mely első volt a ma-ga nemében. 1732-től 1757-ig kiadta közkezdelt humoros évkönyvét, a „Poor Richard's Almanack”-ot (Sze-gény Richard évkönyve).

A tudományok iránti érdeklődése állandóan fokozódott és mindinkább egyévválódta a tudomány és a kultu-ra terjesztésének kívánságával. 1743-ban megalapította az „Amerikai Fi-lozófia Társaság”-ot, mely hat szak-osztályban matematikával és fiziká-val, orvostudománnyal és kémiával, természetrajzzal, kereskedelemmel és hajózással, építéssel, valamint közigazgatással és a közjótét megia-vításával foglalkozott. Jellemzőek Franklin haladó eszelmű, melyen humanista felfogására azok a kérdé-sek, melyekre a társaság tagjainak be-lépésükkor felelniük kellett:

— Szereti-e az embereket, tekintet nélkül állásukra vagy hitükre?

— Gondolja-e, hogy üldözni lehet valakit csupán nézetei vagy híte miatt?

— Szereti-e az igazságot megáért az igazsáért és megtesz-e mindent annak megismeréséért és másokkal való megismerettségért?

1751-ben városi kórházat alapított és orvosiállomása volt Pennsylvania első egyetemének megteremtésében. Ebben az időben kezdett el komo-lyan foglalkozni tudományos kérdé-sekkel. Elsősorban a fizika elkörtait fejlődésnek indult u ága, az elek-tromosságban vonzotta. Éles megfi-gyelőképességével, szigorúan logikus következtető erejével és ragyogó fan-táziájával számos olyan felfedezést tett, melyek az elektromosság taná-nak egyik úttörőjévé teszik. Megma-gyarázta az elektromos áramot (kon-denzátorok) működését, felfalta a róla elnevezett lemezés súrlói (Franklin-tábla). Szellemes kísérletek-kel bebizonyította, hogy az elektro-mosság a testek felületén helyezke-dik el. Megalapította a meteorológiá-t, megmutatta, hogy a villám elek-tromos jelenség. Úttörője volt a mai időjelzésnek és felismerte, hogy a nagy szélviharok sok esetben a szél-iránnyal ellenkező éjtájt felé nyo-mulnak elő. 1753-ban alkotta meg, gyakorlati megfigyelések alapján a villámhárítót. Kiváló tudományos munkássága elismeréseként az orfo-díj egyetem díszdoktorává válas-zott.

A XVIII. század második felében Amerikában uralkodó politikai hely-zet nem hagyta közömbös a sza-badságszerető, a néptömegek javát szívén viselő Franklin Benjaming. Észak-Amerika abban az időben ön-kormányzattal rendelkező angol gyarmat volt, ami egyértelmű az egyre növekvő kizsákmányolással. Emiatt mindinkább nőtt az elégedet-lenség az északamerikai lakosság so-

raiban. 1760-tól kezdve napirenden voltak az összeütközések a lakosság és a hatóságok között. A helyzet különösen kiéleződött, mikor a kormány 1765-ben kivette a bélyeg-adót, majd 1768-ban és 1773-ban terhes vámoikkal sújtotta a közügyszaki cikkeket. Válaszul erre a tömegek megéltetését sújtó rendszabályra Bostonban felkelés tört ki. 1774-ben a 13 angol gyarmat képviselői Penn-sylvaniában kimondták egyesülésüket és az anyaországgal való minden kereskedelmi kapcsolatot megszakítá-sát. Ez volt az amerikai szabadság-harc kezdete, mely kilenc éves ke-mény és véres harc után teljes győ-zelemmel végződött: az 1783. ezeptem-ber 3-án Versailles-ban megkötött békeszerződésben Anglia elismerte az Északamerikai Egyesült Államok teljes függetlenségét.

Franklin Benjamin lelkesen támogatta szóban és írásban az amerikai függetlenségi mozgalmat. Aláírta az 1776 július 4-i híres „függetlenségi nyilatkozat”-ot, melyben a 13 ös-állam képviselői kimondták az An-gliától való elszakadást. A hetven-éves agyagyan hatalmas feladatot vállalt magára: mint az Egyesült Államok franciaországi követe, kiváló diplomáciai képességeivel jelentős szerepet játszott abban, hogy Fran-ciaország a fiatal Egyesült Államok mellé állt. Az 1783. évi Versailles-i béke megkötése elválaszthatatlan Franklin Benjamin nevével.

Franciaországi tevékenysége érez-hető hatással volt a nagy francia forradalomra is, melynek lelkes hívé-vé szegődött.

1785-ben visszatért hazájába és Pennsylvania kormányzója lett, egé-szen 1790 április 17-én bekövetkezett haláláig.

Hosszu élete alatt mindig a sza-badság, az emberiség, a haladás fá-radhatatlan, félelmet nem ismerő harcosa volt. Egyaránt nagy volt mint tudós, mint államférfi, mint ember.

Szabó Mária

Az atom hétköznapijai felé

Az atomenergia története

Joggal hasonlítjuk az atomenergia felhasználását a tűz meghódításához. Az égéskor felszabaduló energia mai kultúránk alapja. A jövő kultúrájának alapja más. Egethető anyagkészleteink kimerülése van. Új energiaforrásnak kell következnie. Egy bizonyos: van már új energiaforrásunk, „új tűzünk”: s az új tűz az atomenergia.

Nemzedékek hosszú sora fáradozott, míg a tűz az ember szolgálatába helyezte. Az atomenergia is nincs Prometeusz. Sok ember törengése, munkája kellett a felfedezéséhez.

Időszámításunk kezdete előtt körülbelül 500 évvel Abdéra-ban, Macedónia és Thrákia határán élt Leukipposz. Ő és tanítványa, Demokritosz, a mai atomtudósok előfutárai. Azt tanították, hogy a világ két tényezőből áll: a változatlan atomokból és az üres térből, melyben az atomok állandóan mozognak. Szerintük ezek a parányi, különféle nagyságú, sokféle alakú atomok különféle csoportosulva hozzák létre az összes létezőt: a tárgyakat, az élőlényeket, a lelket is.

A modern értelemben vett atomelmélet a XVIII. század végén kezdődött. J. L. Proust, majd J. Dalton felfedezte, hogy a különféle elemek csak meghatározott súlyarányban alkotnak egymással vegyületeket. Arra a következtetésre jutottak, hogy a vegyületek azonos súlyú és szerkezetű molekulákból, a molekulák pedig meghatározott számú atomokból állnak. Az atomokról azt gondolták, hogy azok változatlanok. Az alkimisták üdögét, az elemek egymásba való átalakítását a kezdődő atomelmélet lehetetlennek nyilvánította.

Az atomok változatlanosságának tana fokozatosan szertefoszlott. Az első lépés e téren a katód sugarak felfedezése volt (1870 körül). Az atomok változatlanága véglegesen a rádióaktív felfedezésével dőlt meg. 1896-ban Becquerel megfigyelte, hogy az urániumvegyületek újfajta

sugárzást bocsátanak ki, melyek jénképzőméllel kimutathatók.

Pierre Curie és felesége, Marla Skłodowska előállították 1898-ban az urániumnál sokkal erősebben sugárzó polóniumot és rádiumot. Rutherford és munkatársai megállapították, hogy bizonyos rádióaktív sugárzások alkalmával helium keletkezik, vagyis atomok egymásba átalakulni képesek. E felfedezéssel körülbelül egyidőben Einstein kidolgozta speciális relativitás elméletét, amelynek legfontosabb tétele a tömeg és az energia azonossága: egyik a másikba átalakulhat. Ezzel megoldódott az a rejtély, hogy honnan származik az atomenergia, vagyis honnan származik az a hatalmas mennyiségű energia, amely egyes atommagjainak alkalmával, például uránhasadásakor felszabadul. A magyarázat ugyanis Einstein törvénye alapján az, hogy ilyenkor az atommag tömegének egy kis hányada energiává alakul.

Az atommag szerkezetének és törvényeinek megismerésénél legszebb eredmény a neutron felfedezése volt (Chadwick, 1932). A neutron a legfontosabb elemi részecské, az atommag építő köve, elektronoktól teljesen mentes. Ennek következtében közel tud férkőzni az atommagokhoz és kölcsönhatásba is lép velük. Igen kis sebességű neutronok lehetnek atommagreakciókat indítanak. Ezek a reakciók érdekes eredményre vezetnek. Először a mesterséges rádióaktívítást fedezték fel F. Joliot és felesége, I. Curie 1934-ben. Más kutatók az urániumnál nagyobb rendszámú elemeket, úgynevezett transz-uránokat akartak előállítani olyképpen, hogy urániumot neutronokkal bombáztak. Eközben történt az uránmag hasadásának felfedezése.

Az atommaghasadás alapján véve egyszerű jelenség. Abban áll, hogy az atom a külső behatásra, esetleg anélkül is, önként — két vagy több részre esik szét. Ez a folyamat azonban nagyon sokféleképpen mehet végbe és gyakorlati kö-

vetelményei óriásiak: a maghasadáskor felszabaduló óriási mennyiségű energia az atommagja működésének alapja. Hogyan zajlik le az atommaghasadás? Egyes atommagoknál ez magától bekövetkezik. Ezt nevezik „spontán” hasadásnak. Felfedezői Flerov és Petrszák szovjet kutatók. (1940). Az atommagok mesterséges hasadását Hahn és Strassmann fedezték fel. Ha bizonyos atommagokat — például bismut, ólom, platina, tórium, uránium, stb. magjait — nagy energiájú neutronokkal, vagy más elemi részecskével bombázzunk, akkor azok ugyancsak „hasadnak”, vagyis két, nagyjából egyenlő nagyságú részre esnek szét. Az atommag hasadását jelenlegi atomtechnikának alapja. Az atomenergia gyakorlati felhasználása végeredményben maghasadásból a magból kirepülő neutronok hasadását okozza. A maghasadás energiája hajtja az atommotort, de ez adja az atombomba pusztító erejét is.

Szovjet emberek az atomjegyver feltétel nélküli betiltását követelve következtetéseket hoztak arról, hogy az atomfizika nagyjelentőségű vívmányait az emberiség javára fordítsák. 1954 június 27-én üzembe helyezték a világ első atomenergiával működő 5000 kilowattos villanyerőművét. A Szovjetunió átadta az atomkutatások és az atomenergia békés felhasználása terén szerzett tapasztalatait a Lengyel, a Román, Magyar, Bolgár Népköztársaságnak, a Csehszlovák Köztársaságnak és a Német Demokratikus Köztársaságnak.

Az atomkutatás eredményeit terén nagyjelentőségű volt a nemrég lezajlott genji nemzetközi atomfizikai értekezlet. A maghasadásra vonatkozó sok elméleti tárgyú munka mellett a tudósok, a fizikusok, — a tudományok ama képviselői, akik létrehozták az „atomipart” — meggyőzték abban, hogy a rendkívül nagy felelősség hárul rájuk. Arra kötelezi őket, hogy egyesült erővel küzdjenek az atomenergia békés céljaira történő felhasználásáért.

A világ első atomvillanytelepe

Az ősi legenda szerint Prometeusz, aki ellopta az istenekről a tüzet az emberek számára, büntetésül a Kaukázus sziklához láncolták, hogy az idők végeztéig saskesélyű marangolja eleven szívét. Alig tíz évvel ezelőtt, az atomerő első „hasznosítása” idején a ma élő emberek százmilliói is Prometeusznak éreztették magukat. Az egész emberiség szívét tépte és szaggatta az atomhalál réme, amellyel a washingtoni Olimpos istenei fenyegették a népeket.

Az emberiség szabad fele azonban erősebben bizonyult. Az ország, amely elsőnek épített békés atomerőművet, egyáltalán elkergette a rettegés kesélyt a népek feje felől, s a szabadság és a bőség olyan jövőjét tárta fel, melynek beszárnyalásához nem elég a fantázia.

A kélelemetes házon aranybetűs tábla hirdeti: „A Szovjetunió Tudományos Akadémiája. Atomvillanytelep”. A villanytelepen — amely öt ezer kilowattos kapacitással dolgozik, — nem szén, vagy olaját használják, hanem uránt, mégpedig naponta 30 grammot. A villanytelep egy éves működése alatt rendkívül üzembiztosnak bizonyult: mintegy tízen millió kilowattóra áramot termelt anélkül, hogy a berendezésben nagyobb hiba fordult volna elő.

Az atommagja semmiben sem hasonlít a hőerőmű kazánjához. Az uránt nem dobálják be a tüztérbe, hanem az úgynevezett csatornákat helyezik el. Maga az uránt itt látható a központi teremben rudak formájában a falra akasztva. A rudak első része uránnal van tele, s ezek a körülbelül fél évi készleteket jelentő rudak arra várnak, hogy az atommagjában felhasznált társait helyettesítsék. Megfoghatjuk őket kézzel, a rudak teljesen veszélytelenek, mielőtt a reaktorba kerülnek. Ha azt akarjuk, hogy az urán „működni” kezdjen, a rudakat meghatáro-

zott számban és sorrendben be kell helyezni a máglyába. Az uránt száz naponként cserélik a reaktorban.

A reaktor beton alapon nyugvó hengeres acélburkolatban van. Az acélburkolatot grafitfóliával bélelték ki. E fal középső részét függőleges nyílások járják át. Ezekbe a nyílásokba helyezik a rudakat, amelyek kívülről grafithegyeknek látszanak, s belső részükben vékony acélcsővel vannak körbevéve. A reaktorban 128 ilyen hét méter hosszú rud van, mégpedig úgy, hogy együttvéve hengeres alakú zónát képeznek, amelynek átmérője másfél méter, magassága pedig 170 centiméter. Ezt az aktív zónát neutronokat visszaverő grafitrétegek veszik körül.

Az atomerőmű az urán hasadását fejleszti, s ez az urán hasadás-képességének következtében indul meg. Eleget, hogy ennek az elemnek egy-két magja osztódjék, s a közben kiszabaduló neutronok máris a többi uránmag hasadását idézik elő. A villanytelep reaktorába összesen 550 kilo uránt raknak. Számításba kell venni, hogy a neutronok óriási sebességgel repülnek, s ahhoz, hogy a láncreakció kedvezően menjen végbe, mozgásukat le kell lassítani. Ezt a feladatot végzi el a grafit és a reaktor hűtő viz.

A reaktor működése közben rádióaktív sugárzás keletkezik, ennek hatalmas hatását megbízható biológiai védelemmel semlegesítik. A reaktor körül egy méter vastag vízzel és három méter vastag betonfal van. Felül pedig a megvastagított grafit-reflektor, az acélfedő és a vastag öntöttvaslap gondoskodik az emberek biztonságáról.

A reaktorral szemben levő oldalon, a padlózatán, több sorban fémfedőlapok látnak. Ezek az öntöttvas „dugók” szorosan elzárják azokat a csöveket, amelyekben vízben őrzik a felhasználni uránrudakat. A reaktorban való felhasználás után ugyanis a rudak veszélyesen rádióaktívak lesznek. Ezért kicserélésük csak akkor történhet meg, ha az emberek elhagyják a termet.

A teremben égő zöld lámpák azt jelzik, hogy nincsenek veszélyes rádióaktív sugárak. Az ellenőrzést ionizáló kamrák végzik, amelyek érzékenyen reagálnak a rádióaktív sugárakra. Veszély esetén vörös lámpák gyúlnak ki és megszólal a csengő. A villanytelep munkatársainak biztonságáról töltőtőlhoz hasonló kis műszer, a doziméter gondoskodik. Ugyanezt a célt szolgálja a filmmel magított zsebkészlet. A filmet minden négy napban előhívják, s a mutatja meg, hogy mekkora sugármenyiség érte az illető munkatársat.

Egy emelettel lejjebb foglalt helyet a hőgenerátorok fűlkéje. A reaktor melegeit átvéve víz nem változik gőzzé, hanem egy zárt rendszerbe kerül. Ez a rendszer „rozsdamentes acélcsövekből áll, s ezek kötik össze a reaktort, a szivattyúkat és a hőgenerátorokat. A hőgenerátorokban az első rendszer vize átadja melegét a másik rendszer vizének, amely gőzzé változik és meghajtja a villanytelep turbináját. Az első rendszerben a víz 270 fokosra melegszik, ami a 100 légköri nyomás folytán válik lehetővé. Ennél a nyomásnál ugyanis a víz csak 309 foknál forr.

A második rendszerben a nyomás 12,5 légkör, amikor is a víz forráspontja körülbelül 200 fok. Ilyen módon az első rendszerben keringő víz felforrálja a második rendszer vizét és a keletkező gőzt 260 fokra hevíti. Ez a gőz aztán bekerül a turbinába.

Az atomvillanytelep energiája a magasfeszültségű hálózathoz kerül és a többi erőmű áramával együtt kollektív hálózatra kerül, városok és lakótelepek épületeit ragyogja be, állattenyésztő telepek és gyárak gépeit hajtja meg.

(A. Trifonovnak a „Pravda”-ban megjelent cikke nyomán.)

Rádióaktív izotópok a mezőgazdaságban

A rádióaktív izotópok a mezőgazdasági gyakorlat számos területén rendkívül értékes segítséget nyújtanak a kutatóknak. A szuperfoszfátot számos haszonnövény fejtrágyázására használják. Igen fontos gyakorlati kérdés annak tisztázása, hogy a különféle növényeknél a trágyázás hogyan és mikor a legelősebb.

A Szovjetunióban a kérdést ötleten oldották meg. A szuperfoszfát trágyához kis mennyiségű rádióaktív foszfor izotópot adagoltak. Ezt a növény szervezetében könnyűszerrel lehet nyomkövetni a számláló csővel. Az újdonság végzett kísérletek a következő eredményt jártak:

Először is megállapították, hogy a növények nemcsak gyökereikkel, hanem leveleikkel is képesek felvenni és hasznosítani a foszfort.

Kiderült továbbá, hogy a szuperfoszfát fejtrágya foszfor tartalma csak bizonyos idő múlva kezd erő-

teljesen hatni a növény fejlődésére. Sekély alátakarásokkor, főleg a növény fejlődésének első szakaszában, melytakarások viszont jóval huzamosabb ideig biztosítja a növény foszfor-szükségletét.

A rádióaktív foszforos kísérlet során kiderült, hogy a fejlődés első szakaszában azok a növények jutottak több foszforhoz, amelyek tisztán kapták a szuperfoszfátot. A szuperfoszfáttal kevert adagolt levevény a későbbi fejlődés során elősegítette a foszfor felvételét. Ebből a következő tanulságot vonták le: fiatal növények kisebb adag szuperfoszfát-szórásának a célja, a leveleikkel kevert nagyobb adagot pedig — hogy ez csak később hasznosul — még a talaj előkészítésénél mélyen alá kell takarni.

A kísérletek során még fontos tapasztalatokat szereztek a szuperfoszfát legmegfelelőbb szemcsé nagyságára vonatkozóan is.

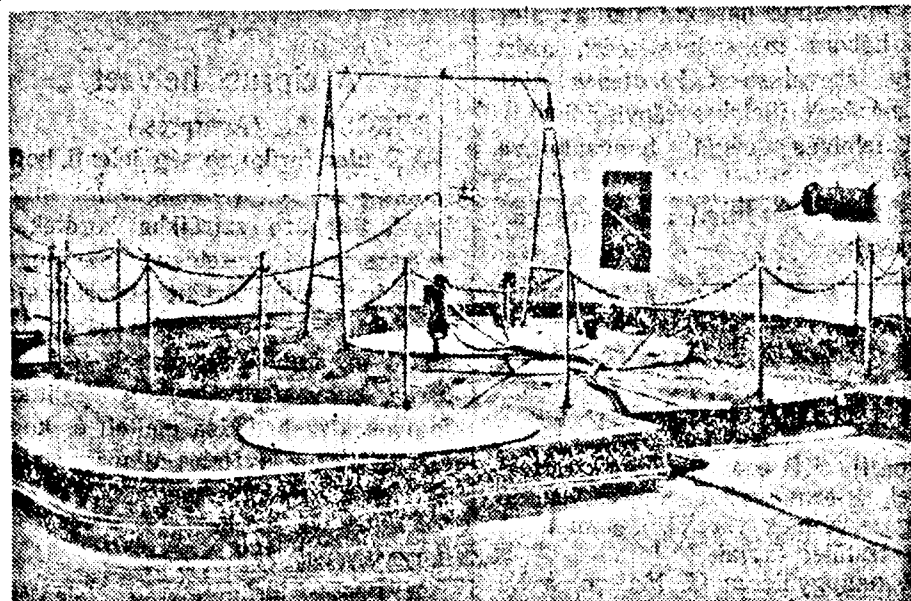
Nyomjelző atomok az állattenyésztés szolgálatában

A szovjet tudósok sikerrel alkalmazták a rádióaktív izotópokat az állattenyésztési kutatások területén. Így, az állati szervezetbe kerülő ásványi anyagok anyagcserejének vizsgálatára rádióaktív izotóp elemeket használtak.

Jelzett foszfor és kalcium atomok segítségével a tudósoknak sikerült az állati szervezetben követniük ezek útját és felszívódásának módját. Megállapították, hogy a takarmánnyal együtt az állati szervezetbe hatoló foszfor 60–70 százaléka a vérkeringésbe kerül és innen csaknem kizárólagosan a csontban halmozódik fel. A rádióaktív foszfor izotópokat tartalmazó csontból röntgenfelvételt lehet készíteni és ez pontosan mutatja a foszfor lerakódásának helyét.

Az ásványi anyagok anyagcserejének tanulmányozása igen fontos, mert ennek alapján megállapítható az állatok takarmányadagja. A fejlődésének szervezetében levő kalcium rendszerint nem marad az állati szervezetben, hanem a tejbe kerül, s ez a csontváz gyengüléséhez vezet. A jelzett atomok segítségével meg lehet állapítani azt a kalciummennyiséget, amely elősegíti az állati szervezet erősödését. Ugyazint a jelzett kalciumatomokon keresztül követni lehet a borjúembrió csontvázban történő kalciumlerakódásokat.

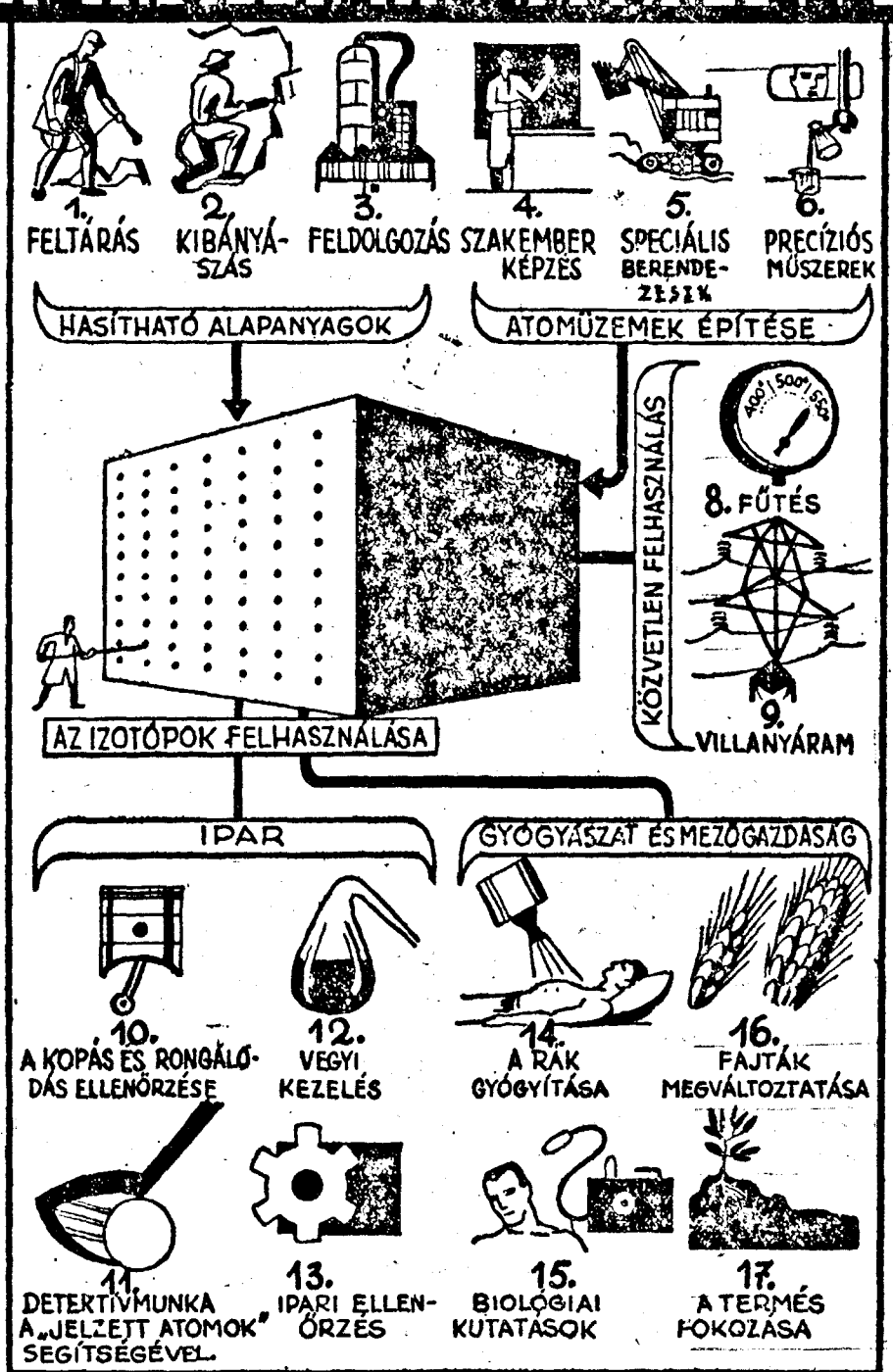
A jelzett atomok feltárják az izomszövetképződésnek, valamint a fehérjék és cukrok anyagcserejének „titkát” és fényt derítenek az eddig kevésbé ismert állati gyomor működésére.

A reaktor felső része.

Sokoldalú felhasználás

AZ ATOM HÉTKÖZNAPJAI FELÉ

H I R E K

Az urán és thorium felkutatása ma már valóságos iparrá vált. Ez a kutatás a Szovjetunióban, Angliában és Franciaországban az állam kezében van, míg az Egyesült Államokban magánszemélyek is foglalkoznak vele, sőt az utóbbi időben a kaliforniai aranylázhoz hasonló urán-láz tört ki Amerikában. A gyárak ezerszáma adja el a Geiger-számlálókat, amelyek kimutatják az urán jelenlétét. A szerencsevadászok a készleteket állandóan magukkal viszik: hátha kincse akadnak.

Az uráncé feldolgozása nem könnyű dolog. Hatalmas sziklák tonnáit kell megörölni, míg az ember néhány kilo urán-oxidhoz jut. Hidrogén segítségével nyerik az urán-oxidból a tiszta uránt. A hidrogén égése közben keletkező vakítóan fényes láng az egyik leglátványosabb vegyszeti „mutatvány”.

Az „Agonyok” című szovjet folyóirat nemrégiben megírta, hogy a szovjet tudósok az atomenergia segítségével oázisokat teremtenek majd a sarkvidéken: veteményeskertben rövidnadrágos férfiak dolgoznak, a talajt földalatti csövek melegítik. Ezekben a csövekben kering a reaktorból áramló forró víz.

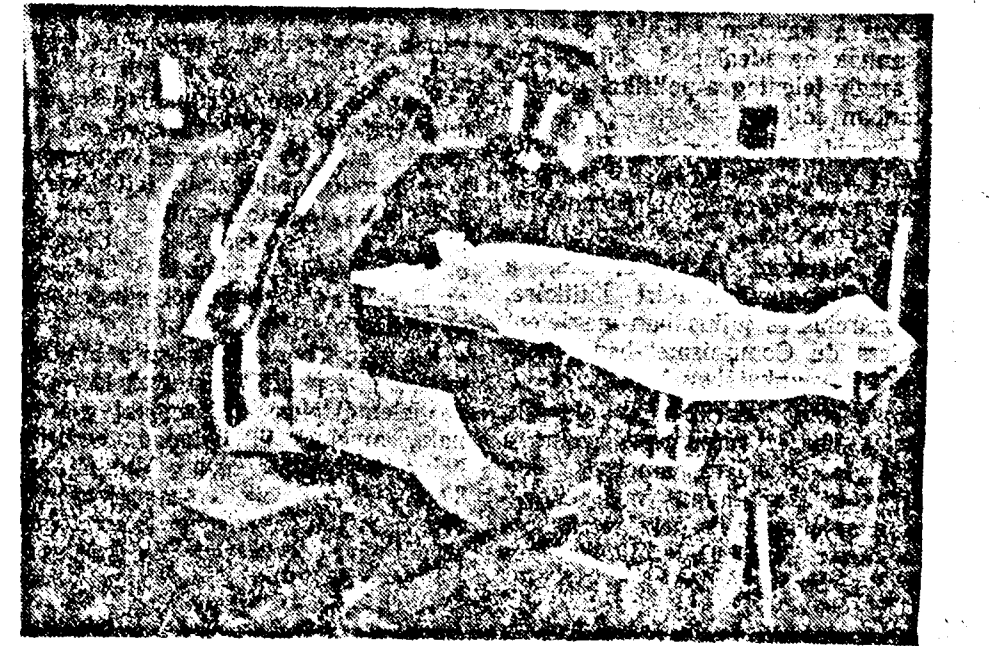
Nem vesztet el az a tárgy, amely rádióaktívá vált. Letarthat, a párizsi orvostudományi akadémia professzora a Mont Blanc csúcsán, körülbelül 3000 méterrel együtt a hó alá temetett egy parányi mennyiségű rádióaktív izotópot. Az izotóp segítségével egy év múlva is megtalálhatja a műszereket, még abban az esetben is, ha azok a gleccser alá kerültek.

A sugárzások olyan kémiai elváltozásokat okoznak, amelyeket ma már rendszeresen alkalmaznak az iparban. Azok a műanyagok, amelyek korábban megolvadtak a forró vízben, besugárzás után elvesztették ezt a tulajdonságukat.

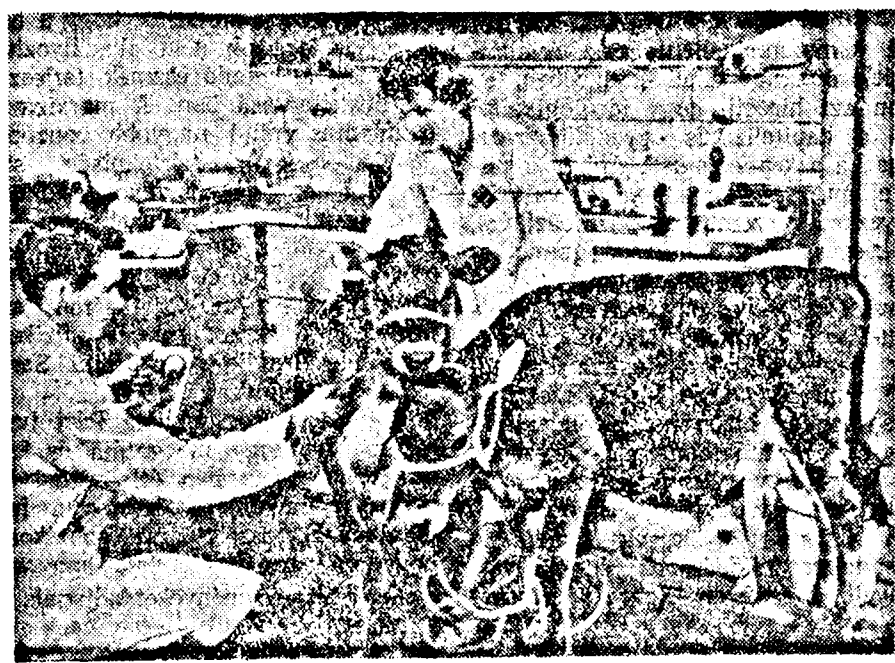
Az atomsugárak az ipar röntgensugárát észreveszik a legselejtebből öntési hibák, mint ahogyan a röntgensugárak felfedik a csonttörést. Az atomsugárak betekintenek a kohók gyomrába, felfednek olyan folyamatokat, amelyek egyelőre megközelítetten nem lehetnek az emberi szem számára.

A gamma-sugárak valóságos halál-sugárak az élő sejtek számára. Az orvostudomány már régebben felismerte ezt, de igen kevés rádium állt csak rendelkezésre. Az atomreaktorban ma már milliószorta rádióaktívabb anyagokat állítanak elő. A „kóba” 60 és a „cézium” 137 nagy jelentőségűek a rák ellen folytatott harcban. A genji értekezleten kiderült, hogy a Szovjetunió igen széles körben használja ezeket a rák ellen.

A „jelzett atomok” lehetővé teszik, hogy végigkövessük az aszpirin vagy a penicillin útját az emberi szervezetben. Az orvos megtudja mennyi ideig marad a gyógyszer az emberi szervezetben, a biológus a rádióaktívá tett fű segítségével pontosan megtudja, hogyan válik a növényi táplálék tejé az állati szervezetébe. A brazil tudósok rádió-foszforos táplálékkal etették a moszkítókat és így tudták meg, hogyan terjesztik a rovarok a maláriát a hatalmas ország különböző vidékein.

Működésben a Theratron, a legnagyob kanadai rák-kezelő berendezés, amely rádióaktív kobaltsuga rakkal működik.

Injekció formájában nyomjelző atomokat juttatnak a borjú vérrendszerébe és mérőműszerrel végigkövetik útját.

A szovjet lapok közlik a Szovjetunió Kommunista Pártja XX. kongresszusának a Szovjetunió hatodik népgazdasági-fejlesztési öt éves tervével kapcsolatos irányelv-tervezetét

MOSZKVA. (Agerpres.)

A vasárnap megjelent összes szovjet lapok beszámolója a Szovjetunió Kommunista Pártja XX. kongresszusának a Szovjetunió hatodik népgazdasági-fejlesztési öt éves tervével kapcsolatos irányelv-tervezetéről.

Az irányelv-tervezet részletesen rámutat azokra a feladatokra, amelyek a hatodik öt éves terv folyamán a

Szovjetunió népgazdaságára hárulnak az ipar, a termelési folyamatok gépésztése és automatizálása, a mezőgazdaság, a szállítás, a távközlés, a munkatermelékenység növelése, a szovjet nép anyagi és kulturális színvonalának emelése terén.

Az irányelv-tervezet hangsúlyozza, hogy a hatodik öt éves népgazdasági-fejlesztési terv főfeladata abban áll,

hogy a nehézipar elsődleges fejlesztése, a szakadalan technikai fejlődés és a munkatermelékenység állandó növelése alapján, biztosítsa a népgazdaság összes ágának újabb hatalmas fellendülését, a mezőgazdasági termelés jelentős növekedését a szovjet nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának nagyarányú emelése érdekében.

Rakosi Mátyás, Hegedűs András és Dobi István megbeszélése Csu De-vel

BUDAPEST. (Agerpres.) Az MTI

jelent: Rakosi Mátyás, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének első titkára, Hegedűs András, a Magyar NK minisztertanácsának elnöke és Dobi István, a Magyar NK elnöki tanácsának elnöke, január 14-én fogadták Csu De-t, a Kínai NK alelnökét, a Kínai Kommunista Párt KB titkárát, valamint a kíséretében lévő személyeket.

A megbeszélés szívélyes légkörben folyt le.

—O—

A német írók 4. kongresszusa befejezte munkálatait

BERLIN. (Agerpres.) Az ADN

jelent: A német írók negyedik kongresszusa befejezte munkálatait. A január 11-i ülésen felszólalt Walter Ulbricht, a Német Demokratikus Köztársaság minisztertanácsának első elnöke és a Németország Szocialista Egységpártja KB első titkára.

A záróbeszédet J. Becher, a Német DK kulturális ügyének minisztere mondotta.

Az újonnan megválasztott vezetőség a Német Írók Szövetségének elnökeként Anná Seghers irónőt választotta meg.

—O—

A magyarországi gépgyárak az idén 77 új típusú gépet gyártanak az élelmiszeripar számára

BUDAPEST. (Agerpres.) — Az

MTI jelent: A magyarországi gépgyárak az idén 77 új típusú gépet gyártanak, elsősorban a tejfeldolgozó és a konzervipar számára.

A gépgyárak ezenkívül gépeket gyártanak a népi demokratikus köztársaságok számára is. Nemrég a magyar gépgyárak befejezték a Bolgár NK számára készített tejporgyártó felszerelésének gyártását, most pedig a Román NK és az Albán NK számára gyártanak különböző gépeket.

—O—

A ciprusi helyzet

NIKOSZIA. (Agerpres.)

A Reuter hírgyűjtemény jelent, hogy január 11-én a famagaszta munkások tiltakozó sztrájkba kezdtek a szakszervezeti vezetőknek az angol hatóságok által történt letartóztatása miatt. A famagaszta városába előtt a munkások száza gyűltek össze, hogy tüntessenek a politikai foglyok kiszabadítása mellett és hogy követeljék a kivételes állapot azonnali hatálytalanságát.

★

LONDON. (Agerpres.)

A Reuter hírgyűjtemény jelentése szerint az angol kormány elhatározta, hogy e hó végén újabb katonai egységeket küld Ciprusba.

A Németországi Szociáldemokrata Párt értekezlete

BONN. (Agerpres.)

Mint ismeretes, Kölnben megnyílt a Németországi Szociáldemokrata Párt kétnapos értekezlete. Az értekezlet napirendjén szerepel Ernst Schöllerben: „Utunk a szocialista reform felé” című jelentése, Heinrich Deist jelentése a nyugatnémet nemzetgazdasági helyzetéről, Adolf Arndt jelentése az ideológiai kérdésekkel kapcsolatban, stb. Az értekezlet nem hoz határozatokat a jelentésekre vonatkozólag.

Ollenhauer, a Németországi Szociáldemokrata Párt elnöke, megnyitotta az értekezletet, hogy az NSZDP belpolitikai programja és Németország egységének helyreállítása érdekében szoros összefüggés áll fenn. Ollenhauer kijelentette, hogy Németország nemzeti és állami egységének helyreállítása továbbra is a szociáldemokrata párt politikájának legfőbb feladata. A továbbiakban hangsúlyozta, hogy a Német Szövetségi Köztársaság kormányának főként a Szovjetunióval való diplomáciai kapcsolatok felvétele után, minden lehetőséget fel kell majd használnia arra, hogy diplomáciai tárgyalásokat folytasson a négy nagyhatalommal a Németország egységének helyreállítását célzó tárgyalások előfeltevételeinek és lehetségesnek tisztázása céljából. A szövetségi kormány jelenlegi külpolitikája — mondotta — kudarcot szenvedett a legfőbb pontokban. Ezzel kapcsolatban Ollenhauer hangsúlyozta: a Német Szövetségi Köztársaság kormányának az a tételle, amely szerint a Szövetségi Köztársaság felfegyverzése a NATO keretén belül, engedelmesség tételére kényszeríti a Szovjetuniót, „hamisnak bizonyult”. Ollenhauer a továbbiakban kijelentette, hogy a Németország újraegyesítésével kapcsolatos tárgyalások csak akkor fognak sikerre vezetni, ha a Szövetségi Köztársaság és a nyugati ha-

talmak hajlandók lesznek a Szovjetunióval megvitálni az egyesített Németország katonai etatizmusát és megvitatni annak alvételét a párisi egyezményeket. Csakis az oldhatják meg kielégítően a Németországgal határos államok és maga a német nép biztonságának kérdését, ha az egyesített Németországot minden joggal és kötelezettséggel bevonnák egy kollektív biztonsági rendszerbe, amely egyaránt elfogadható a Nyugat és a Kelet számára.

A genfi értekezlet után a Német Szövetségi Köztársaság kormány

rátéri a párisi egyezmények gyorsított megvalósítására, a felfegyverzés fokozására. Ollenhauer rámutatott arra, hogy ez a politika a valószínűleg az egységesítést célzó aktív politikáról való lemondást jelent.

Ollenhauer ugyanakkor azzal próbálta indokolni az NSZDP vezetésének részvételét a Német Szövetségi Köztársaság katonai törvénykezés kidolgozásában, hogy biztosítani kell a fellépő nyugatnémet hadsereg „demokratikus” jellegét. Egyben kijelentette, hogy az NSZDP-nak állásfoglalása a katonai törvénykezés kérdésében „semmit sem változtatja meg a szociáldemokráciának azt a politikai felfogását, hogy a Szövetségi Köztársaságnak a NATO keretében most folyó felfegyverzése megnehezíti Németország egységének helyreállítását és nem biztosíthatja a német nép biztonságát. A német nép érdekei most inkább, mint bármikor, megkövetelik a katonai blokk politikájáról való lemondást, megkövetelik egy olyan kollektív biztonsági rendszer megteremtését, amely ne képezzen fenyegetést egyik fél számára sem, megköveteli a nemzetközi ellenőrzéssel történő általános leszerelés felé való határozott orientációt”.

Beszéde végén Ollenhauer az NSZDP politikai programjával foglalkozott.

A Francia Országos Békatanács ülésszaka

PARIZS. (Agerpres.) A TASZSZ

jelent: Január 14-én megnyílt a Francia Országos Békatanács ülésszaka.

Alain Le Leap jelentésében vázolta a nemzetközi helyzetet. Hangsúlyozta, hogy noha a négy hatalom kormányfőinek genfi értekezlete lehetővé tette a nemzetközi feszültség enyhülését, a „hidegháború” hívei nem tették le a fegyvert. Ez a magyarázata annak, hogy a külügyminiszterek genfi értekezletén miért nem sikerült meg egyezségre jutni a legfontosabb nemzetközi kérdésekben.

A francia parlamenti választások eredményei — mondotta ezután Alain Le Leap — azt bizonyították, hogy a francia nép béképolitikára, a feszültség enyhítésére és a leszerelésre törekszik.

Le Leap hangsúlyozta, hogy az országos békatanács úgy véli, jelenleg a következő három kérdés megoldását kell szorgalmazni: a leszerelés és az atomfegyver elhárítása; az algériai kérdés békés rendezése; a német kérdés békés rendezése.

Alain Le Leap bejelentette, hogy a

francia békeharcosok február elején országos harci napot rendeznek az algériai kérdés békés rendezése érdekében, február 26-án pedig Verdunban tömeggyűléseket rendeznek a Nyugat-Németország felfegyverzése elleni népi erő egyesülése napja alkalmából. Ezután megkezdte a jelentéssel kapcsolatos vitát.

PARIZS. (Agerpres.) A TASZSZ

jelent: A Francia Országos Békatanács felhívást intézett a francia néphez. A felhívás hangsúlyozza, hogy a január 2-i parlamenti választásokon a francia nép megbélyegezte az északafrikai, főként az algériai terrorpolitikát és háborút. Ez a politika sok áldozatot követelt és arra vezetett, hogy csapatokat küldtek ebbe a térségbe, fokozták a katonai kiadásokat és Franciaország elvesztette tekintélyét.

A francia választók elégedetlenségüket fejezték ki a nyugatnémet militarizmus feltámasztása miatt, ami fenyegetést jelent Franciaországra nézve, ugyanakkor a nemzetközi feszültség csökkentése és a fegyverkezés hátsza megszüntetése mellett foglaltak állást.

A felhívás a továbbiakban hangsúlyozza, hogy az új képviselőknek, az új kormányoknak kötelességük teljesíteni a francia nép követeléseit.

Az országos békatanács követeli, hogy a kormány mozdítsa elő a leszerelés kérdésének megoldását, járuljon hozzá ahhoz, hogy ebben a kérdésben egyezmény jöjjön létre a nagyhatalmak között és hogy csökkentsék Franciaország haderejét és a katonai kiadásokat.

A francia békeharcosok mozgalma — hangzottja a felhívás — folytatni fogja harcát Nyugat-Németország felfegyverzése ellen, küzdeni fog azért, hogy biztosítsa Franciaország biztonságát és nagyhatalmi szerepét és hogy hozzájáruljon az általános európai kollektív biztonsági rendszer megteremtéséhez. A békeharcosok mozgalma harcolni fog az algériai háború megszüntetéseért, azért, hogy tárgyalásokat kezdjenek Algéria népének illetékes képviselőivel.

A felhívás végül hangsúlyozza, hogy a célkitűzések elérése érdekében meg kell szilárdítani a békeharcosok egységét.

Nagygyűlések Berlinben Karl Liebknecht és Roza Luxemburg meggyilkolásának 37. évfordulója alkalmából

BERLIN. (Agerpres.) Az ADN

jelent: Karl Liebknecht és Roza Luxemburg, a német munkásmozgalom kiváló élharcosai meggyilkolásának 37. évfordulója alkalmából Berlinben sok ezer ember dolgozó részvételével nagyarányú gyűlést rendeztek.

A gyűlés résztvevői Karl Liebknecht és Roza Luxemburg sirjánál mittinget tartottak, amelyen résztvettek a Német DK kormányának tagjai.

Otto Grotewohl miniszterelnök vezetésével, a Németország Szocialista Egységpártja KB Politikai Irodájának tagjai és póttagjai W. Ulbrichtnak, a Németország Szocialista Egy-

ségpártja KB első titkárának vezetésével, a demokratikus pártok és tömegszervezetek vezetői, a diplomáciai testület tagjai.

A nagygyűlésen G. Matern, a Németország Szocialista Egységpártja KB Politikai Irodájának tagja emlékeztetett meg Liebknechtől és Roza Luxemburgról.

A Francia Kommunista Párt harca a burzsoá ideológia ellen

A francia kommunisták lelkes terjesztői és propagandistái a nagy marx-lenin tanításoknak, amelyek életképessége, ereje beigazolódtak a történelem folyamán. A marx-lenin eszmék mind szélesebb körben terjednek Franciaországban. Ehhez jelentősen hozzájárultak azok a sikerek is, amelyeket a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság és más népi demokratikus országok népei értek.

A francia kommunisták rendszeres, kitartó harcot folytatnak ideológiai síkon, leleplezik a burzsoá ideológusoknak a különböző tudományágakban, ugymint a politikai gazdaságtanban, filozófiában, történelemben való mesterkedéseit. A párt felfegyverzi a munkásosztályt és Franciaország dolgozóit a valóság igazi megismerésével, a mai kapitalizmus fejlődésének törvényeivel.

Ebben a harcban jelentős szerepe van annak az ideológiai küzdelemnek, amely jelenleg a politikai gazdaságtanban folyik.

A Francia Kommunista Párt figyelemmel a mai kapitalista viszonyok közötti munkásosztály elnyomódására fordította. Ezt a kérdést tárgyalja Maurice Thorez elvtárs, a Francia Kommunista Párt főtitkára, 1955 március és júliusában megjelent „Cahiers du Communisme”-ben megjelent két munkájában.

Az alkotó marxizmus alapján, Maurice Thorez rámutatott azokra a különleges formákra, amelyek jellemzőek a kapitalizmus mai fejlődésére, a sajátos francia viszonyokra, a Marx által felfedezett általános tökéletlenedés kérdéseire.

Irtja: ROGER GARAUDY, a filozófia professzora, a Francia Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja

A párt, valamint a párttagok által kifejtett munka eredményeként a dolgozó emberek jobban megismerik az igazságot és megerősítik Marx azon megállapítását, hogy az állam nem a tömegekbe hatol, anélkül, hogy az emberek harca jogaiért, amely jelenleg Franciaországban folyik, mind szervezettebb jellegűtől annak a tájékozódásnak az eredményeként, amelyet a párt nyújt a munkásosztálynak.

A Francia Kommunista Párt által terjesztett eszmék mind mélyebben hatolnak a népi tömegek sorába, elsősorban azért, mert helyesen tükrözik a tömegek helyzetét és megfelelnek érdekeiknek, követelményeiknek.

Maurice Thorez munkái a francia munkásoknak napi tevékenységük ismerete alapján helyesen mutatják meg a mai kapitalizmus fejlődésének jellegzetes sajátosságait. Ezek a munkák Franciaország dolgozóit elől feltárlják harcuknak távlatát, amelyeket a tökéletesen mindenáron el akarnak rejteni.

Maurice Thorez leleplezi a burzsoá pártok álláspontját, amelyek különböző jelentéktelen reformokat ajánlanak, amelyek a dolgozó emberek helyzetét „javítanak”. Munkájában Thorez foglalkozik a szakszervezetek általános tanácsa egyes vezetőinek tévedéseivel, akik úgy vélik, a dolgozók életkörülményeit meg lehet

gyökeresen javítani egyes „szervezeti reformok” segítségével, különösen a kapitalista államosítással. Munkájában erősen bírálja a jobboldali szocialista vezetők álláspontját, akik a szocializmus fokozatos fejlődését hirdetik a kapitalista társadalom megreformálása útján. A „Le Populaire” írja, hogy „A szocialista társadalom megkezdődik a kapitalizmus fellegvárba való behatolással, minél több gazdasági kulcs-ember bevonásával és ezek fölött egy minél szélesebb ellenőrzés megvalósításával. Ez a reformista elmélet a kapitalizmusból a szocializmusba való „észrevétel” átmenetre vonatkozik, — hirdetői szerint — a realizmus jellegű hat.

Nincs ártalmasabb, — írja Maurice Thorez — mint az ilyen „realizmusnak” az illúziója. Ha elfogadjuk, hogy a kapitalista körülmények között a munkások gazdasági harca lehetséges és megfélemlíthetetlen, ugyanúgy igaz az is, hogy a szocializmus nem építhető lépcsőzetesen akadályok nélkül a kapitalista társadalom keretén belül.

Ezért a megállapításáért Maurice Thorez ellen a kapitalista rendszer védelmezői valóságos rágalomhadjáratot indítottak. Egyesek elvetették a munkásosztály abszolút elszegényedésének tételét, megkísérelték különbözőképpen magyarázni és eltüntetni a tézisekben szereplő ellentmondásokat.

Maurice Thorez helyes elemző munkája arra készítette a kapitalizmus egyes ideológusait, hogy úgy — ahogy, megváltoztassák érveiket. A francia munkaadók és üzemvezetők életkörülményeit meg lehet

uj illúziókat kelteni. Fourastier, az ismert „teoretikus” azt állítja, hogy a dolgozók életszínvonalának emelése a kapitalizmusban, csak a munkatermelékenység növekedésétől függ. Azonban igyekszik elrejtetni azt a tényt, hogy a kapitalizmusban a munkatermelékenység növelésével, magától értetődően, csupán a tökések nyerne és gazdagodnak, és hogy a munkásosztály abszolút elnyomódási törvénye sohasem szűnik meg úgy, ahogyan azt a kapitalizmus szónívói hirdetik.

Azok a szemléletmódok, amelyek a munka termelékenységének kérdését vizsgálják marxista alapon és amelyeket a Francia Kommunista Párt szervezett, résztvevőinek közgazdászok, technikusok és nagyszámú más dolgozók. Ezek a marxista szemléletmódok jelentősen hozzájárultak a munkaadók által bedobott hamis illúziók megsemmisítéséhez.

Egy másik kísérlet, amely arra irányul, hogy a munkásosztály elszegényedését tagadja, az, hogy a szocialista teóriát a kapitalista állam szerepének csökkentésére vonatkoztassák a mai körülmények között. A „Revue Socialiste” folyóirat azt tartja, hogy a munkásosztály megváltoztatná ezt a helyzetet, az államra támaszkodva. A folyóirat igyekszik bebizonyítani, hogy napjainkban a gazdasági élet nem a töké vezet, hanem az állam. Két nagy cikkben, amelyet Kautskának szentelt a „Revue Socialiste”, egy „osztályok feletti állam” kialakítását szedte elő, amelyet annakidején Lenin elutasított.

Az „Economie et Politique” című francia kommunista folyóirat „Franciaország és a trösztök” című rendkívül kiadással konkrét adatok alapján rámutatott arra, hogy az állam a trösztöktől függ, alárendelt. Ezt bizo-

nyították be a legutóbbi franciaországi sztrájkok tapasztalatai is, amelyek során az összes elnyomó erők a munkaadók szolgálatában voltak. A Szakszervezetek Általános Tanácsa kongresszusának legutóbbi munkálatain lezajlott viták szétzúzták az úgynevezett kapitalista „tervezés” illúzióit és a nemzetgazdaság különböző ágának a burzsoá állam által történt kisajátítását.

A burzsoá teoretikusok az ideológia különböző területein harcolnak és igyekeznek meggátolni a kommunista eszmék terjedését a franciaországi néptömegek sorában.

Raymond Aron, a Sorbonne professzora, a burzsoá ideológusok egyike, aki a „Le Figaro”-nál dolgozik, azt írja, hogy a burzsoá ideológia jelenlegi helyzete „botrányos”, mivel a francia értelmiségiek nagy része vagy kommunista, vagy haladószellemű. Aron kénytelen beismerni, hogy ez a tájékozódás megfelel a francia értelmiségiek ideológiai hagyományainak.

A kommunistaellenes „Az értelmiségiek ópiuma” című könyvében, R. Aron azt hirdeti, hogy ideológiai téren a kapitalizmus egyedülálló orvossága „a szkepticizmus”. Abban a pillanatban, amikor maga a valóság helyezkedik szembe a burzsoázissal, szükséges, hogy a burzsoá gondolkodók gyűlölködjen az igazságot, vagyis a valóság helyes ábrázolását. Morleau-Ponty burzsoá filozófus nemrég megjelent „A dialektika kalandjai” című könyvében kísérletek tesz arra, hogy bebizonyítsa a dialektikának csak a tudatban való létezését. Morleau-Ponty véleménye szerint a történelem az események halmaza.

A burzsoá ideológusok tagadják a társadalom fejlődésének objektív törvényeit. A nemzeti központi tudomá-

nyos kutató folyóirat 1955 júniusában kifejtve ezt az álláspontot és Marron történész tevékenységét elemelve, a következőképpen foglalja össze ezen felfogás lényegét: „A történelem nem tudja, hogy merre tart”.

Hasonló szubjektivistá irányzatok táplál és terjeszt G. Gurvitch burzsoá szociológus, aki tagadja a dolgok lényegében rejlő ellentmondásokat, tagadja a dialektikának a természetben és a társadalomban lévő létezését és ezzel egyidejűleg a fejlődési törvények létezését, amelyek a kapitalista rendszer bukásához vezetnek.

A „Nouvelle Critique” haladószellemű folyóirat 1955 júliusában egy rendkívül kiadással leleplezi Morleau-Ponty hamisításait és más hasonló reakciós mesterkedéseket. A „Cahiers du Communisme”-ben megjelent egy sor cikk az értelmiség élet különböző ágaiban megnyilvánuló ideológiai harcokról.

A tények azt mutatják, hogy a burzsoá ideológusok nem akadályozhatják meg a haladó eszmék terjesztését Franciaországban. A marxizmus-leninizmus mind nagyobb vonzerőt képvisel a francia értelmiség számára. Számos tudományos és filozófia-szakember, aki még nem áll marxista állásponton, harcol a reakciós ideológia ellen. Itt meg kell említenünk az ideológiai téren szépen fejlődő ismert francia fizikust, Louis de Broglie-t, Jean-Paul Sartre-ot és a többieket.

A Francia Kommunista Párt tudatában van, hogy mozgatója és folytatója a francia nép értelmiségét hagyományainak, tudatában van felelősségének, amely arra vonatkozik, hogy a marxista-leninista hagyományok építő eredményeket adjanak.